

Rekenkamer Wageningen

Jaarverslag 2022 – Jaarplan 2023

Maart 2023

Alle producten van de Rekenkamer zijn te vinden op de website van de gemeente Wageningen: <https://www.wageningen.nl/Bestuur/Gemeenteraad/Rekenkamer>

Voor informatie over de Rekenkamer en / of de onderzoeken kunt u zich wenden tot de secretaris van de Rekenkamer Wageningen, Ingrid Spoor, rekenkamerwageningen@gmail.com, tel. 06-20475714.

Inhoud

Rol en invulling Rekenkamer	4
Onderzoeken 2022	5
Overige activiteiten	7
Plannen 2023	7

Rol en invulling Rekenkamer

De Rekenkamer neemt een onafhankelijke positie in en biedt de gemeenteraad een extra handvat zijn controlerende taak uit te voeren. De Rekenkamer is onafhankelijk in de keuze welke onderzoeken uitgevoerd worden. De raad, raadsleden en inwoners van Wageningen kunnen gemotiveerde verzoeken tot het verrichten van onderzoek(en) indienen. De Rekenkamer toetst deze verzoeken en neemt daarover een gemotiveerd besluit.

De doelstelling van de Rekenkamer is het bevorderen van de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gemeentelijk handelen en het bevorderen van de publieke verantwoording over het gemeentelijk handelen.

Het functioneren van de Rekenkamer is gereguleerd in de Verordening Rekenkamer Wageningen 2016. Sinds april 2013 bestaat de Rekenkamer uit drie externe leden. Alle leden worden voor een periode van drie jaar benoemd en kunnen na een eerste benoeming nog twee keer herbenoemd worden.

De Rekenkamer wordt ondersteund door een externe secretaris.

Voor het uitvoeren van grotere onderzoeken wordt altijd een gespecialiseerd onderzoeksbureau ingehuurd. Vooronderzoek en kleine onderzoeken worden meestal in eigen beheer uitgevoerd.

Eind 2022 is de samenstelling van de Rekenkamer als volgt:

De heer A. Beenen	lid sinds mei 2019 – voorzitter sinds oktober 2019, herbenoemd per mei 2022
De heer R. van Druenen	lid sinds oktober 2019, herbenoemd per oktober 2022
Mevrouw H. Lamers	lid sinds september 2018, herbenoemd per september 2021
Mevrouw I. Spoor	ondersteunde in 2022 als secretaris de Rekenkamer (is geen lid).

In 2022 was een budget van € 50.731 beschikbaar, zowel voor het functioneren van de Rekenkamer zelf, alsook voor het uitvoeren van onderzoek, het inhuren van externen, de vergoedingen voor de externe leden en de ondersteuning van de Rekenkamer. De uitgaven in 2022 bedroegen € 28.123. Daarmee wordt het jaar 2022 afgesloten met een overschot van € 22.608. Dit overschot komt met name doordat het onderzoek naar ruimtelijk beleid meer tijd heeft gekost dan voorzien. Daardoor is de aanbesteding voor nieuw onderzoek doorgeschoven naar 2023.

De Rekenkamer stelt ieder jaar een onderzoeksplan voor het komende jaar op, rekening houdend met de specifieke onderzoeken die de accountant instelt, alsmede onderzoeken die het College van Burgemeester en Wethouders heeft gepland. Tevens worden periodiek gesprekken met de fracties gevoerd over mogelijke onderwerpen voor onderzoek. Deze gesprekken hebben in januari en februari 2023 plaatsgevonden. Afstemming vindt onder andere plaats tijdens een jaarlijks overleg met burgemeester, gemeentesecretaris en griffier. De Rekenkamer stelt elk jaar vóór 1 april een verslag op van haar werkzaamheden over het voorgaande jaar. De onderzoeksplannen, de rapporten en de jaarverslagen zijn openbaar en via de website van de gemeente Wageningen beschikbaar.

Jaarverslag over 2022 en onderzoeksplan voor 2023 zijn in dit document samengebracht.

Onderzoeken 2022

Onderzoek afgerond in 2022

Evaluatie ruimtelijk beleid

In 2022 heeft de Rekenkamer een onderzoek gedaan naar het ruimtelijk beleid in de gemeente Wageningen. Dit onderzoek is in opdracht van de Rekenkamer uitgevoerd door RIGO Research Advies. De resultaten van het onderzoek zijn in januari 2023 aangeboden aan de gemeenteraad.

In het onderzoek is gekeken naar de doeltreffendheid van het ruimtelijk beleid, mede in het licht van de grote transitie-opgaven op het gebied van klimaat en energie, woningbouw, verduurzaming landbouw, omgevingswet. Hiervoor zijn de structuurvisie 2014-2025 en de recent opgestelde omgevingsvisies Buitengebied en Wageningse Eng onder de loep genomen.

Uit het onderzoek blijkt dat de beleidsdoelen in de structuurvisie en de omgevingsvisies niet concreet zijn uitgewerkt. Hierdoor is niet goed te beoordelen of de doelen ook bereikt zijn. Uit het onderzoek komt overigens wel naar voren dat het overgrote deel van de projecten uit de structuurvisie inmiddels tot uitvoering is gekomen en is afgerond. Verder blijkt uit het onderzoek dat de gemeente erin slaagt om inwoners te betrekken bij de vorming van het beleid, maar dat voor inwoners niet altijd duidelijk is wat er met hun inbreng is gedaan.

De conclusie uit het onderzoek is dat door het ontbreken van goede monitoring en evaluatie de gemeente niet weet of het ruimtelijk beleid bijgestuurd moet worden. Dit maakt het voor de gemeenteraad erg lastig om het beleid van de gemeente bij te stellen.

Aanbevelingen en opvolging

De rekenkamer adviseert het college om doelen voor het ruimtelijk beleid duidelijker te formuleren en te zorgen voor een goede monitoring van het behalen van deze doelen. Op deze manier wordt de gemeenteraad beter in staat gesteld om het beleid te controleren en bij te sturen. De gemeenteraad heeft de aanbevelingen van de rekenkamer overgenomen en het college heeft toegezegd om de aanbevelingen op te volgen.

Doorwerkingsonderzoek wmo cliëntervaringsonderzoek

In 2022 heeft de Rekenkamer een onderzoek uitgevoerd naar de doorwerking van de aanbevelingen uit rekenkameronderzoek naar Wmo cliëntervaringen uit 2017. De aanbevelingen in 2017 waren vooral gericht op het verbeteren van de structurele en integrale hulp aan cliënten. De aanbevelingen zijn destijds door de raad overgenomen en de raad heeft het college verzocht om de aanbevelingen bij het doorontwikkelen van het Wmo beleid te betrekken. Uit het doorwerkingsonderzoek blijkt dat het college de aanbevelingen en het verzoek van de raad ter harte heeft genomen en de aanbevelingen heeft meegenomen bij het doorontwikkelen van het beleid en de uitvoeringspraktijk.

De resultaten van dit doorwerkingsonderzoek heeft de Rekenkamer in december 2022 aangeboden aan de gemeenteraad via een brief.

Onderzoek opgestart in 2022 – afronding in 2023

Doe Mee onderzoek ondersteuning volksvertegenwoordiging

In 2022 heeft de Rekenkamer meegedaan met een landelijk onderzoek naar de staat van de ondersteuning van de volksvertegenwoordiging in het decentraal bestuur. Dit onderzoek is gefaciliteerd en georganiseerd door de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissie (NVRK) en uitgevoerd door het onderzoeksbureau PBLQ. De resultaten van dit onderzoek heeft de Rekenkamer in het eerste kwartaal van 2023 naar de gemeenteraad gestuurd.

Doorwerking onderzoek eerdere jaren

Klimaatbeleid (2020)

In 2020 heeft de Rekenkamer onderzoek gedaan naar het klimaatbeleid in Wageningen. De belangrijkste conclusies uit het onderzoek zijn dat Wageningen op veel vlakken een effectief klimaatbeleid voert en op een aantal terreinen een voortrekkers- en voorbeeldrol vervult, maar tegelijkertijd dat het huidige beleid tekort schiet om in 2030 de doelstelling 'klimaatneutraal' te halen.

Aanbevelingen en opvolging

De Rekenkamer heeft aanbevelingen gedaan die de kaderstellende en controlerende rol van de raad moeten verbeteren. De aanbevelingen van de Rekenkamer zijn door de raad overgenomen en de raad heeft het college verzocht om deze in de herijking van het klimaat te verwerken. De ambtelijk organisatie is aan de slag gegaan met de aanbevelingen en herijkingen. In 2021 is de raad betrokken bij deze uitwerking van de herijkingen. Dit alles heeft geleid tot de "Routekaart Wageningen klimaatneutraal 2030-2040", die de raad in mei 2022 heeft vastgesteld. In deze routekaart zijn o.a. mijlpalen en activiteiten benoemd die moeten bijdragen aan het behalen van de doelen. Om de raad te ondersteunen in het verkrijgen van inzicht in de voortgang op de beschreven mijlpalen en resultaten heeft het college toegezegd om een nieuwe klimaatmonitor te ontwikkelen. Begin 2023 is de ambtelijk organisatie begonnen met het ontwikkelen van de klimaatmonitor

Welsaam (2021)

De Rekenkamer heeft in 2020 onderzoek gedaan naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het samenwerkingsverband Welsaam. Het onderzoek was enerzijds gericht op het verkrijgen van inzicht in preventieve hulp en ondersteuning en anderzijds op de mate waarin de verantwoordingsinformatie van Welsaam sturing door de gemeenteraad mogelijk maakt. Het onderzoek is begin 2021 afgerond en de resultaten zijn in maart 2021 aangeboden aan de raad.

De belangrijkste conclusies uit het onderzoek zijn dat de betrokkenheid van de gemeenteraad bij de aanbesteding en opdrachtformulering aan Welsaam gering is, dat bij de aanbestedingseisen de maatschappelijke effecten niet centraal staan, dat Welsaam voldoet aan de gevraagde verantwoordingsinformatie en dat de interne samenwerkingsproces binnen Welsaam kan worden verbeterd.

Aanbevelingen en opvolging

De rekenkamer adviseert de gemeente om zorgorganisaties heldere opdrachten en doelstellingen te geven waarin de maatschappelijke effecten centraal staan. Daarnaast beveelt de rekenkamer aan om de sturing van de gemeenteraad te versterken zodat sturing en verantwoording op politiek niveau kan plaatsvinden;

Het college en een procesgroep zijn aan de slag gegaan en hebben deze meegenomen bij het opstellen van het nieuwe beleidskader "Samen Wageningen 2.0". Dit beleidskader is op 14 feb 2022 door de raad behandeld en met een amendement -ondersteund door alle fracties- is besloten dat het kader als uitgangspunt wordt genomen bij de aanbesteding van preventieve hulp en ondersteuning. Ook is besloten dat het beleidskader uit 2017 nog steeds van toepassing blijft. Verder wil de raad betrokken blijven bij de invloed van het nieuw in te zetten instrument 'kwaliteitskompas' op de ambities en de maatschappelijke effecten en resultaten. Begin 2023 zijn de ambtelijke organisatie samen met Movisie en Welsaam bezig om het kwaliteitskompas al lerend te gaan gebruiken. De raad is daarbij betrokken in een werksessie. Het aanbestedingstraject heeft medio 2022 geresulteerd in een overeenkomst met Welsaam.

Meldingen openbare ruimte (DoeMee-onderzoek NVRR, 2021)

In 2020 heeft de Rekenkamer meegedaan met een landelijk onderzoek naar meldingen openbare ruimte. Dit onderzoek is gefaciliteerd en georganiseerd door de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissie (NVRR) en uitgevoerd door het onderzoeksbureau PBLQ.

Het doel van het onderzoek was om inzicht te geven in de wijze waarop gemeenten beleidsmatig en organisatorisch vormgeven aan de afhandeling van meldingen openbare ruimte (MOR), tot welke resultaten dit beleid leidt en op welke wijze hierover wordt gerapporteerd aan de raad?

De Rekenkamer heeft in 2021 de resultaten uit het landelijke onderzoek uitgewerkt in een brief aan de raad (in september 2021) waarin specifiek is ingegaan op Wageningse situatie. De Rekenkamer concludeert op basis van het onderzoek dat de gemeente Wageningen beschikt over een laagdrempelig en goed systeem voor het doen van meldingen. Daarnaast concludeert de rekenkamer dat college en raad onvoldoende zicht hebben op de kwaliteit van afhandeling van de melding.

Aanbevelingen en opvolging

Naar aanleiding van het onderzoek adviseert de Rekenkamer het college om te zorgen voor een betere informatievoorziening aan de raad over de resultaten van het MOR beleid. Daarnaast adviseert de Rekenkamer het college in te zetten op de verdere ontwikkeling van het meten van de klanttevredenheid van de Wageningse burgers.

Het college heeft in 2021 aangegeven dat zij de aanbevelingen van de Rekenkamer gaan implementeren. Vanuit de ambtelijke organisatie hebben wij vernomen dat in 2022 twee dashboards zijn gebouwd, één heeft betrekking op de meldingen via de MOR en de andere om de klanttevredenheid te meten. Het klanttevredenheidsdashboard is sinds medio 2022 online.

Overige Activiteiten

De Rekenkamer heeft in 2022 in totaal 10 keer regulier vergaderd.

In 2022 heeft de Rekenkamer overleg gevoerd met de burgemeester, de gemeentesecretaris en de griffier. In dit overleg zijn de plannen van de Rekenkamer en de voortgang van de lopende onderzoeken besproken.

Na de gemeenteraadsverkiezingen is er in april een introductiebijeenkomst georganiseerd voor raadsleden. Tijdens deze bijeenkomst hebben de rekenkamerleden de werkwijze en werkzaamheden van de Rekenkamer toegelicht.

Alle publicaties van de Rekenkamer worden op de website van de gemeente Wageningen geplaatst. Alle gepubliceerde rapporten zijn door iedereen te downloaden, ook via de website van de NVRP (Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies – www.nvrr.nl).

Plannen 2023

Afronding DoeMee onderzoek

Nieuw onderzoek voor 2023

Naast het afronden van het DoeMee onderzoek naar de ondersteuning van de volksvertegenwoordiging gaat de rekenkamer in 2023 ook meedoen met een DoeMee onderzoek naar klachtafhandeling. Verder gaat de rekenkamer twee onderwerpen nader verkennen. Dit zijn digitale dienstverlening en sportbeleid. De rekenkamer heeft deze onderwerpen gekozen, mede naar aanleiding van de overleg met diverse fracties. In de loop van 2023 zal de rekenkamer in ieder geval starten met het onderzoek naar één van beide onderwerpen.

Opvolging rekenkameronderzoeken voorgaande jaren

Naast de uitvoering van de onderzoeken blijft de Rekenkamer de aanbevelingen uit eerdere onderzoeken volgen. Eventueel wordt nog een doorwerkingsonderzoek uitgevoerd, waarbij gekeken wordt op welke wijze de aanbevelingen hun doorwerking in beleid hebben gekregen.

Werving en selectie twee nieuwe rekenkamerleden

Adriaan Beenen en Ruud van Druenen stoppen in 2023 met de werkzaamheden voor de Rekenkamer. Hierdoor ontstaan er twee vacatures. De werving zal opgestart worden in het eerste kwartaal waarna de benoemingen van de nieuwe leden door de gemeenteraad kunnen plaatsvinden.

Wet versterking decentrale rekenkamers

Met ingang van 1 januari 2023 is er een nieuwe wet in werking getreden. Een belangrijke wijziging in de nieuwe wet is dat er geen raadsleden meer in een rekenkamer mogen zitten. In Wageningen is dat niet het geval, dus op dit punt heeft de wet geen gevolgen. De wet heeft wel gevolgen voor onder ander de benoemingstermijnen van de rekenkamerleden. Daarom zal de verordening van de rekenkamer aangepast moeten worden. In overleg met de griffie zal de rekenkamer de aanpassing van de verordening voorbereiden zodat deze in de tweede helft van 2023 aan de raad kan worden voorgelegd.